

نگاه مسلمانان امروز به زیارت بیت المقدس

به قلم (Madison Rinder (/experts/madison-rinder

۱۶ فوریه ۲۰۱۸

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/how-muslims-now-view-pilgrimage-jerusalem

(ar/policy-analysis/mwqf-almuslimn-mn-ada-frydt-alhzw-fy-qlqds/)

درباره نویسنده

(Madison Rinder (/experts/madison-rinder

Madison Rinder graduated in 2017 from Northwestern University, where she majored in Middle East and North African studies with a minor in business. She currently works as an intern at the Washington Institute

تحلیل کوتاه

مدیسون ریندر تحصیلات خود را در رشته اصلی مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقا و دروس فرعی در رشته تجارت در دانشگاه نورت ویسترن ایالات متحده در سال ۱۳۹۶ خورشیدی به پایان رساند و فعلاً به عنوان کارآموز در موسسه واشنگتن مشغول به کار است

۲۷ بهمن ۱۳۹۶- در این هفته بازدید عمومی غیر منتظره یوسف بن علوی وزیر امور خارجه عمان توجهات را به سوی یک روند جالب و جدید جلب کرد. به تاریخ ۲۲ آذر ۱۳۹۶ خورشیدی نشست سازمان همکاری های اسلامی در استانبول در واکنش به تصمیم دونالد ترامپ رییس جمهور ایالات متحده مبنی بر شناسایی بیت المقدس به عنوان پایتخت اسرائیل و انتقال سفارت امریکا به آن شهر برگزار شد و در آنجا رجب طیب اردوغان رییس جمهور ترکیه از مسلمانان جهان خواست که به بیت المقدس سفر کرده و مشخصاً از مسجد الاقصا دیدار نمایند. هرچند تقاضای اخیر اردوغان واکنشی به اعلام ترامپ تلقی می شود ولی اسناد نشان می دهد که حرف های رییس جمهور امریکا روند سفر مسلمانان- و به خصوص ترک ها- به بیت المقدس را تسریع نکرده است.

در واقع اردوغان چند سال پیشتر از تصمیم ترامپ در مورد بیت المقدس مسلمانان ترک را برای سفر به این شهر تشویق می کرد. بنا به گفته بشران اولوسوی رییس انجمن آژانس های مسافرتی ترکیه (TÜRSAB) دستکم از سال ۱۳۹۳ خورشیدی ۱۰ الی ۱۵ هزار شهروند ترکیه به بیت المقدس سفر کردند. در بهمن ۱۳۹۴ اداره امور مذهبی ترکیه مسجد الاقصا را شامل برنامه زائران ترکی ساخت که برخی از آنان قبل از زیارت مکه و مدینه از بیت المقدس دیدار کردند. روزنامه هارتس گزارش داد که تنها در ماه های دی و بهمن ۱۳۹۳ خورشیدی ۱۰ هزار گردشگر احتمالاً عمدتاً از کشور ترکیه از مسیر اسرائیل وارد کشور های اسلامی شدند. یکسال بعد در ۱۳۹۴ خورشیدی لوی ارزیقات سخنگوی اداره پولیس فلسطین گزارش داد که ۱۵۸۴۶ شهروند ترکیه از مسیر کرانه باختری به بیت المقدس سفر کرد و از دی ماه ۱۳۹۵ الی آبان ۱۳۹۶ خورشیدی ۲۳۳۱۲ شهروند ترکیه این سفر را انجام داد. روزنامه فرانکفورتر گمانه زایتونگ در سال ۱۳۹۶ خورشیدی مدعی شد که مجموعاً ۳۰ هزار شهروند ترکیه به شهر بیت المقدس سفر کرد.

همین طور اردوغان در کنفرانس مجمع بین المللی اوقاف قدس در سال ۱۳۹۶ مدعی شد که ۲۶ هزار تن از شهروندان ترکیه در سال ۱۳۹۵ خورشیدی به این شهر سفر کرد. اما وزارت گردشگری اسرائیل رقم بالای ۱۰۰ هزار توریست ترک از مجموع ۱۱۵ هزار توریست مسلمان (و چهار میلیون توریست مسیحی) را ارائه کرد که این رقم شامل آن دسته از مسافرینی نیز می شود که از فرودگاه بن گوربون در نزدیکی تل آویو وارد اسرائیل شدند. افزایش تعداد گردشگران ترک شاید ناشی از تخفیف جدید در بلیط های مسافرتی رفت و برگشت به قیمت ۱۵۹ دلار و تور زیارتی مسجد الاقصا از سوی خطوط هوایمایی ترکیه است.

اردوغان به دلایل مختلفی خواهان افزایش سفر مسلمانان به بیت المقدس است. نخست او اغلب به اهمیت تاریخی بیت المقدس برای

ترک ها اشاره نموده و از موجودیت مصنوعات و عمارت های متعلق به دوره عثمانی و نیاز به حفظ پاکیزگی و خلوص این آثار در این شهر یادآوری می نمایند ولی از همه مهمتر اردوغان می گوید که می خواهد جلو آنچه را که رهبران مسلمان «یهودی سازی» بیت المقدس توصیف می نمایند از طریق دعوت به «تقویت میراث و خصلت اسلامی» این شهر بگیرد

برعلاوه در ترغیب مسلمانان ترک برای سفر به بیت المقدس از سوی اردوغان پای ملاحظات اقتصادی و عمرانی نیز مطرح است

مسلمانان ترک در هنگام دیدار از این شهر تشویق می گردند که در هتل های فلسطینی اقامت گزیده و از مغازه های فلسطینیان خریداری کنند برعلاوه ترکیه به طور اخص پروژه ها و سازمان های عمرانی را ایجاد کرده است که همراه سازمان های فلسطینی کار کرده و در پی رشد فلسطینیان در درون این شهر اند

اداره هماهنگی و همکاری ترکیه انجمن بین المللی دانشجویی میسل موسسه بین المللی عمرانی و کمک های بشردوستانه قنديل و حتا حکومت ترکیه با فلسطینیان و سازمان های فلسطینی چون جامعه تعاون اجتماعی برج القلق کار می کنند ترکیه با توجه به روابط گسترده میان مسلمانان فلسطینی و ترکی قادر است که بالای امور فلسطینی ها نیز تاثیر گذارد

موسسه بروکینگز و روزنامه اسرائیلی اسرائیل هیوم به روابط اردوغان با شیخ عکره صبری- مفتی سابق بیت المقدس- و شیخ رائد صالح یکی از رهبران شاخه شمالی جنبش اسلامی در اسرائیل اشاره دارند

روابط ادوغان با شاخه شمالی جنبش اسلامی- و همچنان قطر و حماس- این سوال را نیز مطرح ساخته است که آیا «جبهه معتدل تر» در اردون مصر و در حکومت خودگردان فلسطین واقعاً «قدرت تاثیرگذاری در شرق بیت المقدس» را دارند و یا خیر

علاوه بر ترک ها اکثریت گردشگران مسلمان از کشور های غیر عربی چون هند اندونیزیا مالیزیا و همچنان گروه هایی از مراکش تونس اردن و کشور های حوزه خلیج به اسرائیل می آیند بنا به گزارش هارتس در سال ۱۳۹۳ خورشیدی تعداد گردشگران مسلمان به اسرائیل شامل ۲۶۷۰۰ اندونیزیایی ۲۳۰۰۰ ترکی ۱۷۷۰۰ اردنی ۹۰۰۰ مالیزیایی و ۳۳۰۰ مراکشی می شد

برخی از زائران مسلمانان از کشور های اروپایی می آیند

البته در سال های اخیر سایر رهبران کشور های اسلامی پیام های متناقضی در مورد مساله سفر مسلمانان به بیت المقدس فرستاده اند بسیاری از کشور های اکثراً مسلمان هنوز هم بالای سفر به اسرائیل محدودیت وضع کرده و با کسانی که به این کشور سفر کرده اند برخورد قانونی شده است

رهبران اسلامی چون شیخ یوسف قرضاوی عالم سنی مذهب مصری که در قطر بسر می برد به طور عموم از مسلمانان می خواهند که به بیت المقدس سفر نکنند چون از عادی سازی و اعتبار بخشیدن به کنترل اسرائیل بر این شهر هراس دارند

حماس نیز از آن رو با این سفر مخالف است که «به طور غیر رسمی به معنای به رسمیت شناختن اسرائیل می باشد»

با این حال نکته جالب این جاست که رهبران سیاسی و مذهبی اداره خودگردان فلسطین در چند سال گذشته به نفع سفر مسلمانان به بیت المقدس حرف زده اند

محمود عباس رییس این اداره در نشست سازمان همکاری های اسلامی رهبران مسلمان را تشویق کرد تا «همبستگی خود را در برابر تصمیم ترامپ به نمایش بگذارند»

از شما عاجزانه می خواهیم که ما را تنها نگذارید

ما را ناامید نسازید»

مفتی قدس محمد احمد حسین و شیخ محمود الهباش دو عالم مذهبی برجسته نزدیک به اداره خودگردان فلسطین از سفر به بیت المقدس حمایت کردند

از مفتی اعظم نقل شده است که «تعدادی از مسلمانان به طور روز افزونی از مسجد الاقصا دیدار می نمایند شاید تعداد زائرین در حدی که ما امید داریم نیست اما امیدواریم که در آینده بر شمار شان افزود شود»

البته محمود عباس از سال ۱۳۹۱ خورشیدی از مسلمانان می خواهد که به بیت المقدس سفر کنند

در این اواخر به نظر می آید که این دیدگاه در میان دیگر مقامات عرب نیز جای خود را باز کرده است

مثلا داکتر فهد الشلیمی رییس مجمع خلیج برای صلح و امنیت و همچنان احمد الرویضی نماینده فلسطین در سازمان همکاری های اسلامی گفتند که از سفر مسلمانان به بیت المقدس به خاطر تقویت اقتصاد محلی و افزایش حمایت دیپلماتیک از فلسطینیان حمایت می کنند

واکنش اسرائیل به این پدیده مانند گذشته متناقض بوده است

ایتن نائیه سفیر اسرائیل در آنکارا اخیراً گفت که «برای ما جای خشنودی خواهد بود که از گردشگران ترک در اسرائیل و پایتخت مان بیت المقدس به گرمی پذیرایی نماییم»

با این حال مقامات اسرائیلی در بیت المقدس نگرانی خود را از اقدامات تحریک آمیز ترک ها به نفع حماس در این شهر ابراز داشته اند

اسرائیل تدابیر سخت امنیتی را در مورد تمام گردشگرانی که چه از طریق فرودگاه بن گوریون و یا پل مرزی الن بای بر فراز رود اردن وارد خاک این کشور می شوند اعمال می دارد

بنا به گفته مالک آژانس مسافرتی هلا تورز در بیت لحم که گروه های توریستی مسلمان را به اسرائیل می آورد مسافری در این پل مرزی هشت الی ده ساعت مورد بازرسی امنیتی قرار می گیرند که به گفته او «شرایط دشواری» است

آشکارا از این روند دو تصویر متفاوت می توان داشت: از یکسو تعداد زائران مسلمان در بیت المقدس که تنها محدود به ترکیه نمی شود در چهار سال گذشته سیر صعودی داشته است

اما از سوی دیگر پیامد های افزایش زائران کمتر هویدا است

این روند البته تا حدی می تواند فضای گرم «عادی سازی» را میان اسرائیل و بسیاری از همسایگان مسلمانش به وجود آورد

اما در عین حال افزایش تعداد توریست های مسلمان به خصوص از ترکیه در بیت المقدس احتمالاً موجب اتفاقات امنیتی و غیر امنیتی گردد که نتیجه برعکس به بار آورده و باعث افراطی شدن برخی از زائران و مردم محل گردد

از این رو ورود موج جدیدی از گردشگران خارجی به جای تقویت تساهل موجب تنش های فزاینده در این شهر مقدس اما به شدت اختلاف برانگیز زیارتی شده می تواند

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

[Iran Takes Next Steps on Rocket Technology](#)

١١ فوریه ٢٠٢٢

Farzin Nadimi

[\(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology\)](#)

BRIEF ANALYSIS

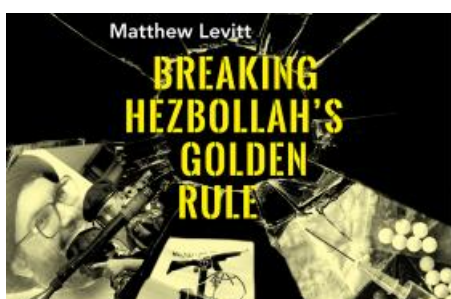
[Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism](#)

١١ فوریه ٢٠٢٢

Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

[Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule](#)

٩ فوریه ٢٠٢٢

Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)